

Sajtószilánkok 2005.

Szerző Administrator
2007. november 21.
Utolsó frissítés 2008. január 30.

Advent, majd Karácsony és egy újabb év elmúlása minden embert megérint, mert a számadás időszaka ez, a befeléfordulásé, mert szürkülő, ránkerőszakolt és manipulált mindennapjainkat ünnepekkel kell megváltani. Ilyenkor lelki éghajlatunk megújulhat, csodát váró szívünk feltöltődhet. A szomorúság és boldogság szintézise ez a távozó esztendő számomra, mert el kellett búcsúznom drága szüleimtől, akiktől a legnagyobb útravalót, a "vox humánát", a szeretetet és a hitet kaptam. Az ez évre kiosztott boldogságot gyermekeim, a családom, a csöndes falu, ahol élek, a szentlászlói misék és a nyáron látott Nimród hegyi naplemente jelentették. Boldog vagyok, hogy ismét egészséges vagyok, mert nem felejtettem el, amit a régi falusiak még jól tudtak, hogy az éneklésnek gyógyító ereje van. Emlékezetes és fontos volt számomra minden fellépés az év folyamán, a legutóbbiak közül elsősorban az adventi "monarchia-nosztalgikus" ausztriai koncertjeim. Lelkemnek nagyom jólesett az Örvendezzünk című karácsonyi lemezem bemutatója a Mátyás templomban.

Tíz éve tanítok népdaléneklést Szentendrén és a csillogó, tiszta szemű tekintetek, a dalolásra szomjas gyerekek is erősítik bennem a hitet szeretetükkel, ragaszkodásukkal, tehetségükkel, hogy évszázados hagyományainkat nem adhatjuk fel, mert erre köteleznek eleink. Boldog vagyok, hogy ennek a nélkülözhetetlen átörökítésnek egyik láncszeme lehetek.

Most a megnyugvás, az emlékezés napjait élem és gyakran érzem - szüleimre gondolva - azt a boldogságot, melyet az immár lassan régmúlttá váló gyermekkorom emlékei idéznek fel bennem, mert karácsony nekem elsősorban gyermekkoromat jelenti, az Ipoly-menti kis, felvidéki falut, a nagy családot, a szikrázó fehérséget, a meleg bejglük illatát, az éjféle misét, a befagyott kacsasúztatót, az istállószagot, nagyanyám apró, törékeny, de szívós alakját, nagyapám huncút, mosolygós szemét és a zajos, vídám disznótorokat... Ez az alig pár száz lelket számláló közösség indított útnak, adott erőt, hitet a sokszori újrakezdéshez. Ez a majdnem világvégi otthon, a határon túlról adományozta nekem a magyar szót, mely odaát mindig többlet-tartalommal bírt. Ez a többlet ad erőt nekem elviselni a közelmúlt fájdalmas mostohaságát, igaz én már negyed százada átkeltem az anyaországba, s mint szülőföldet elhagyó, egy tágabb hazát választottam, az egész Kárpát-medencét.

A mai lelketlen világunkban még inkább elveszettnek érzem magam, bár az alkotás öröme sok mindenért kárpótol, de a ritkuló pódiumlehetőségek miatt elsősorban "asztalfióknak alkotok", tudva hogy nem vagyok "hírérték". Lelkemnek megnyugtató érzés viszont a 2004. évi két önálló lemez-teremtésem. Az egyik a többnyelvű "közép-európás" húsvéti CD-m, mely a tematikus lemezeim folytatása, ugyanis az utóbbi öt évben többnyelvű kiadványsorozatomban indult el a Hungarotonnál, így a gyermekdalok, a karácsony, a farsang és a lakodalom témakörökben. A tavaszkor megjelent Alleluia című albumon közös dallamú, de többnyelvű húsvéti énekek hallhatók. Egy elveszett békevilág nosztalgikus keresése a sorozat, de sajnos nagyon sok ember kizárólagosságban gondolkodik, így számukra ez a dunatáji közös zenei haza életre keltése nehezen emészthető. Hogy is várhatná el ezt az ember, ha még a határon túli magyar is idegen sokaknak? Ez a lemezsorozat néha monomániás illúziókergetésnek tűnik ugyan, de az illúzió kergetéséhez csökönnyösen ragaszkodom és a huszadik szólólemezem is, a Pünkösöd, szintén többnyelvű lesz. A dalok tíz-tizenkét közép-európai nyelven, közös dallammal szólalnak majd meg. Tehát kimondottan olyan dalokat válogatok össze, amik összekötik az egyik népet a másikkal. Gyűjtögetek egy másik albumhoz is énekeket, de ez számomra lelkileg annyira fontos, hogy még a címét sem árurom el.

A pár hete megjelent másik lemezem az Áthallások viszont tisztán magyar nyelvű barangolás, egy hajdani egységes népzenei világ tükörképe. Elindítok egy dalt, és ezzel elindul a határok nélküli dalvándorlás. Vagy a téma, vagy a dallam viszi tovább a fonalat, melyekről első hallásra is feltűnik, hogy rokon dallamok és így találkozik a Zoborvidék a Mezőséggel és szinte észrevétlenül érkezünk el a Gyimesbe. Egy rétegműfaj periferiáján most csak zárójelesen jelzem, hogy hanghordozóim lényegében csak két budapesti boltban kaphatók. Ez egy kicsit elgondolkoztató.

Egy Kárpát-medencei közös hazának, a népek testvérré válásának álmodójaként, egy halmozott kisebbségiként, zárkózott felvidéki palócként, sokszor itthon (?) - otthon(?) is kirekesztve, most a mindenkori kisebbségek nevében kívánok minden olvasónak áldott, békés ünnepeket, mosolygósabb új esztendőt és Ady szavaival. " Adja meg az Isten, mit adni nem szokott, száz bús vasárnap helyett, sok víg hétköznapot..."

MAI MAGYAR KULTÚRA 2005/1

Feketenyék. Aki egyszer hallotta Szvorák Katit énekelni, nem felejt el. Nem csupán azért, mert hangszíne egyedi, hanem mert úgy énekel, úgy ad elő minden egyes dalt, mintha egy briliáns emelne tenyerén a fény felé, hogy legszebb színeit csillogtathassa meg. Losonc híres szülőtte maga nem igazán szeret csillogni, a munkája, az eredményei azonban mindennél ékeesebben beszélnek róla. Több mint két évtizedes pályafutását tizenhat önálló album és több rangos díj jelzi. Az utóbbi másfél évtizedben három földrész 27 országában 2000 koncertet adott a Liszt-díjas énekművész.

"... énekmódja nem kövesedik meg - képlékeny, a mindenkori kíséret stílusához alkalmazkodó. Szvorák Kati éneke kitűnően szemlélteti a nyelv, az énekelt nyelv ezerszínű gazdagságát... Szvorák Kati zenei világa: saját világ. Nem utánozható, nem is utánozandó..." - így jellemezte őt Fittler Katalin zenekritikus.

A hazai közönség most abban a szerencsés helyzetben van, hogy személyesen "varázsolódhat el" rokonszenves, sugárzó egyéniségétől és szívet melengető énekétől. Szombaton 18 órától Szvorák Kati Kárpát-medencei magyar népdalokat ad elő a Gombai Zenekar kíséretében a feketenyéki kultúrházban.

MISLAY EDIT - Új Szó, 2005.01.27.

Ha Szvorák Kati énekel, feledi az ember a bánatát. Nyilván az előadó fájdalma, érzékenysége miatt születik meg e felemelő élmény. De igaz lehet, hogy épp a bánat okoz egyfajta katarzist? Igen. Az ének megnyugtatja a háborgó lelket. Az énekesét is, a hallgatóét is. A Felvidékről származó "népdalvándor" csodálatos hangot kapott a Teremtőtől. Kincs van a torkában, mondhatnánk közhelyesen, de ha tényleg kincset rejt a torka, hogyan mondhatnánk másként? Azonkívül ez a törékeny, csupa szív nő - hiteles. S őszinte, ami kifordult világunkban a legnagyobb erény. Szvorák Kati hitelességét és őszinteségét azonnal felfedezi, aki legalább egyszer halotta énekelni. Aki meg többször hallja, az gazdag ember. Érzelmekben és élményekben gazdag. Nemrég jelent meg Szvorák Kati soron következő hanghordozója, az Áthallások - huszadik szólólemeze - a Hungarotonnál. Ezúttal magyar népdalvariánsok alkotják mondandója gerincét. Ahogyan a lelegején Kati első albuma 1986-ban a Kárpát-medencei dalvándorlásról szólt, azokról a népzenei motívumokról, melyek körülöttünk élő testvéreinknél is felfedezhetők. Hiszen a lélek egyformán rezdül. Ez kétségtelen. Másról is sírnak, másról is örülnek. Virágok vetélkednek, lányok hajladoznak, szerelmek szövődnek, párok házasodnak, férfiak aratnak, verejtékesen dolgoznak, valamennyie keseregnek, örülnek és végül búcsúznak. Megannyi közös mondandó, hasonló ritmusokkal. Szvorák Kati ezeket a párhuzamokat találta meg, jó érzékkel, mivel zsigereiben őrzi mindegyiket. Testvérként látogat el magyar dallamcsaládokhoz. Köszönjük meg neki.
Borzák Tibor: Népdalvándor (Szabad Föld, 2005.január 21.)

A zene, a dallamok nem ismernek határokat. Szvorák Kati új lemezén magyar népdaltípusok, dallamcsaládok találkoznak, aki követi útjukat, élménygazdag utazáson vehet részt?
Kincsekre lelve (Nők Lapja, 2005.január 26)

A földgömböt forgatva kicsiny pont. Térképen ráközelítve: foltocska, hegyek gyűrűjében síkság zöldjével. Közigazgatási térképen mindez határokkal érezten. A határok helye a térkép kiadási dátumától függ itt, Közép-Európában.

Egészen közel hajolva: a hazánk. A haza: táj, ember, nyelv, dal. Amit a nyelv elválaszt, a dal összeköti. Mert az ember vándorolt a tájon, s méh gyanánt porozta egyik kultúrával a másikat. Nevek mindenütt mindenfélék: az elvegyülést hirdetik.

Szavakban sok az egymásra acsarkodás. A dal abból a mélységből szól, ahol egyek vagyunk: születésben, halálban, szerelemben, ünnepekben.

Jó, hogy van Szvorák Katink, akit neve és nyelve többfelé köt, s akinek éneke híd. Nem gigászi híd kell ide, hisz a szakadék képzelt csupán. Elég egy palló, amelyen átsegít a túlsó partra. Ahol mi magunk vagyunk.

Ha ő énekel, nyugodtan forgatom a földgömböt. A kicsiny pont harmóniája hallik?

Hollós Máté: Ajánló sorok a Pünkösöd című albumhoz (2005.április)

Szvorák Kati: Áthallások, Pünkösöd Közép-Európában

Szvorák Kati ismét két új tematikus albummal jelentkezett, amelyeken egy-egy jellegzetes dallamcsalád különböző variánsait éneklei. Az Áthallások - Magyar népdalvariánsok - és a Pünkösöd Közép-Európában az elmúlt időszak talán legérdekesebb kiadványai, tulajdonképpen hangzó zenetörténeti összefoglalók, ismeretterjesztő zenés előadások, amelyek amellet, hogy megmaradnak a történeti hűségénél, feldolgozásaikkal különleges színt visznek a dalokba, és könnyen emészthetővé teszik azokat a népzenei és a középkori muzsikát kevésbé ismerők számára is.

A pünkösdi ünnepkört végigjáró album a 2000-es Örvendezzünk című, karácsonyi lemezzel útjára indított közép-európai sorozat hatodik állomása, amelynek legutóbbi része, a hűsvéti anyag éppen egy évvel ezelőtt jelent meg. A Pünkösöd szervesen

illeszkedik a közeli országok zenei rokonságát, a dallamok történetét, vándorlását bemutató tematikus lemezek közzé. Hasonló jellegű feldolgozásokat hallunk rajta, mint a sorozat többi lemezén, de tulajdonképpen ugyanezt a kört bővíti az Áthallások is, amely viszont kizárólag a történelmi Magyarország területén követi az egyes dallamcsoportok és szövegtípusok alakulását, elterjedését, legyen szó akár jellegzetes Rákóczi-dallamokról, akár a volta dallamokról, vagy egyes balladat történetekről. Figyelemfelkeltő, s kíváncsivá teszi a hallgatót, aki akarva-akaratlan megérti, hogy egy-egy dallam kapcsán mennyire nem számítanak az ország- és település határok. Érdekes a két album azért is, mert Szvorák Kati kifejezetten olyan dallamcsaládokat választott ki, amelyek változatai közül egyet biztosan mindannyian ismerünk, ha máshonnan nem, a templomból vagy az iskolai énekórákról.

A dallamvándorlás jelenségéről egyébként már számos kiadvány született, tanulmányoktól elkezdve a gyűjtések közreadásán át egészen a lemezekig, Szvorák Kati azonban a hangszeres kísérettel, a feldolgozásokkal olyan köntösbe bújtatja a dallamokat, amelyek egyszerre emelik ki egyediségüket és a csoporthoz tartozásukat, nemzeti-területi sajátosságukat és közös európai gyökereiket. A feldolgozások igazából csak korszerű átiratok, nem érinti a dallamok és sokszor nem pontosan ismert, csak feltételezett eredeti kíséretük zenei szövetét, így semmiképpen nem beszélhetünk világszínéről vagy új kompozícióról. Az egyes variánsok eredete részletesen dokumentált, így a lemezkísérő füzet sokat segít azoknak, akik részletesen is utána szeretnének nézni a jelenségnek. Kutatáshoz talán túl sajátos az összeállítás és nagyon egyéni a feldolgozás, oktatási segédanyagként viszont mindkét lemez kiválóan alkalmas. Azonban talán éppen azért, mert ennyire speciális a dallamok kiválasztása és tudományos azok háttere, a rendkívül muzikális és megfogó előadás ellenére sem valószínű, hogy bárki is sűrűn, háttérzenének hallgatná, vagy akár együttlében elejétől a végéig folyamatosan lejátszaná. Annál ugyanis több odafigyelést, nagyobb koncentrációt igényel. Bár az Áthallások valamivel könnyebb hallgatnivaló, a Pünkösdi nagy erénye, hogy kifejezetten szép és részletes válogatásával nagyszerű szolgálatot tehet az ünnep idején is. [2005-06-22]

Gramofon

Pál Eszter

Evangélikus Egyház - Online újságok - Evangélikus Élet - Archívum - 2005 - 28 - Határtalan ünnep

Kultúrkörök

Hozzászólás a cikkhez

Határtalan ünnep

Igazi világszene ez a ynépek pünkösdsjeje. Szvorák Kati népdalénekes újabb y szám szerint huszadik y önálló albuma méltó módon köszöntötte a yszületésnapját ünneplő y egyházat. A felvidéki származású, ma Pilisszentlászlón élő művész karácsony és húsvét után most pünkösdi dalait gyűjtötte csokorba. Liturgikus énekek és himnuszok, népelemek, zöldságjárók, aranykapujátékok, pünkösdi gyermekdalok hangzanak el azon a lemezen, amely a közelmúltban jelent meg a Hungaroton gondozásában.

yEvangélikus fülnek y különösen is kedves az Ó, jöjj, teremtő Szentlélek című dal, melyet először latinul, majd horvátul, végül pedig magyarul is meghallgathatunk. A valószínűleg a 9. századból való dallamhoz Luther Márton írta a szöveget; magyar forrása az 1976-os Dunántúli evangélikus énekeskönyv. A Jövel, Szentlélek Úristen című magyar református dal y párjáj pedig a Prídý, Duchu Sväty (Jöjj el, Szentlélek) című szlovák evangélikus dal.

A pünkösdi gyűjtemény különlegessége a felekezeti és nyelvi sokszínűség. A dalokat eredeti y magyar, lengyel, német, latin, szlovák, cseh, szlovén és horvát y nyelven hallhatjuk, de megismerhetünk szerb és román pünkösdi dallamokat is.

Miért ez a sok szín és sok nyelv? Minden bizonnyal azért, mert Szvorák Kati ezzel a munkájával is ama célját igyekszik megvalósítani, amelyet egy vele készült interjúban így fogalmazott meg: yRoppant fontos önazonosság-tudatunk fejlesztése, de nem elegendő csak ennek a hirdetése. Azt is tudatosítani kell az emberekben, hogy mi az, ami másokhoz köt bennünket; közös nyelvet kell találnunk a szomszédainkkal. Egymáshoz vezető, átjárható hidak emelésére van szükség, és kulturális téren léteznek ezek a hidak. Ezeket kell erősíteni.y

A y hídépítést y a tavaly megjelent húsvéti albumhoz hasonlóan y most is a Monarchia Zenei Társulás, a bécsi Mulatschag Gruppe és a Vujicsics együttes segíti. Külön köszönet illeti még a közreműködő énekeseket, illetve a szentendrei Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészetoktatási Intézmény népdaltagozatos növendékeit.

A széles repertoár y harmincöt dal y meghallgatása után csak egyetérteni lehet Hollós Máté ajánlásával: ySzavakban sok az egymásra acsarkodás. A dal abból a mélységből szól, ahol egyek vagyunk: születésben, halálban, szerelemben, ünnepekben.y Szvorák Kati erről az egységről a maga eszközével, azaz dallal tesz bizonyosságot.

Gazdag Zsuzsanna Szvorák Kati: Pünkösdi Közép-Európában

A népszerű népdalénekesnő huszadik albuma, jól sikerült szép borítóján a piros pünkösdi rózsával - éppen piros pünkösdi napjára jelenik meg a Hungarotonnál. Ezen Szvorák Kati folytatja a Monarchia Zenei Társulással azt a sort, melynek keretében tematikus válogatás-lemezeket kalauzolt el bennünket a karácsony, húsvét, farsang, - valamint a lakodalmak és a gyermekdalok közép-európai hagyományáiban.

Jótekonysági koncertet adott a „napsugár kishúga”

December 10- én megtartotta adventi jótekonysági koncertjét Szvorák Katalin népdalénekes a tapolcai Protestáns Templomban. Az ünnepi műsor után beszélgettem a művésznővel.

- Ez a lenyűgöző, autentikus népdalhang öröklött, vagy az Isten ajándéka?
- Egyértelműen az Istentől kapott csodálatos ajándék. Közel egy órán át énekelni komoly fizikális próbatétel, sokszor úgy érzem, hogy elfáradok... azonban ilyenkor mindig új erőre kapok és befejezem küldetésem. Az pedig külön öröm, ha látom az elégedett, mosolygó, áhitattal átitatott arcokat. Felemelő érzés, ha embertársaimért, vagy egy nemes ügyért cselekedhetek a magam eszközeivel.
- Pályatársa, Palotai Erzsébet néni a „napsugár kishúgának” nevezte Önt. Valóban, Szvorák Katalint hallgatva olyan, mint a napsugár- melegít, fénylik, bódít és egyfajta pozitív borzongást idéz elő.
- A dalok, amelyeket énekelek, engem is megérintenek. Egy pap barátom mondta, hogy aki énekel, az kétszer imádkozik. Ez egy olyan belső vallomás, amely az ember legbenső rétegeit járja át, és beléremeg a lélek legrejtettebb zuga is. A mostani előadáson is az arcokat néztem, és bizony nem egyszer nehéz volt folytatni a dalt...
- A szlovákiai Losoncon látta meg a napvilágot. Miért érzem úgy, hogy a határon túli, illetve határon túli kötődésű művészekben jóval erősebb identitástudat dolgozik, előbb megnyílnak, ha adakozni, segíteni kell testvéreiken?
- Húsz esztendeig én is a Felvidéken éltem. Nekünk minden nap keményen meg kellett küzdenünk azért, hogy magyarok vagyunk. Féltve őrzött kincsünk a magyarságunk. Élő példa volt erre, amikor Mádl Ferenc köztársasági elnök úr beiktatási ünnepségén a Szózatot kellett énekelnem, előtte egy hónapig készültem rá- lelkiileg. Nehéz elérzékenyülés nélkül elénekelni, mert számunkra óriási dolog, felemelő érzés, hogy magyarok lehetünk.
- Számtalan verseny győztese, elismerések és kitüntetések jogos tulajdonosa. Szuperlatívuszokban nyilatkoznak Önről, mégis megmaradt kedves, egyszerű és természetes embernek.
- Természetesen a saját bőrömből nem tudok kivetközni. Példaképeim is nemes egyszerűséggel élték mindennapjaikat- gondolok itt Palotai Erzsébet néniére például-, pedig elismert személyiségek voltak. Jómagam is szeretek, mindenféle manipulált hamisság nélkül, sallangmentesen élni. Egyszerűen és természetesen, és erre neveltem gyermekeimet is.
- Mit jelent Szvorák Katalin számára a népzene?
- A zene nélkül fél ember lennék... nem tudnék nélküle élni, különösen magyar dalok nélkül. Igaz más nemzetek dalait is énekelem, de úgy érzem, ezáltal is csak a magyarságomat erősítettem meg. Pontosán tudom, hogy mit adtak mások nekünk, és mi mit nyújtottunk másoknak. Annyiféle nép keveredett itt, annyi szál kötődik a kultúránkhoz, hogy ettől is ilyen szép és gazdag a magyar népzene.
- Mi a közelgő karácsony üzenete a művésznő számára?
- A legbensőségesebb ünnepünk. Ilyenkor érzi az ember, hogy mennyi rászoruló ember él a Földön. Segítsünk rajtuk a magunk eszközeivel. Jó volna, ha nemcsak két napra költözne az emberiség szívébe a segítő kéz nyújtása, a békesség...és a szeretet.